Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili – Crynodeb Archwilio Blynyddol 2025

Cyfeirnod: 5333A2026

Dyddiad cyhoeddi: Mai 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Canfyddiadau’r archwiliad o’r cyfrifon	7
Canfyddiadau archwilio perfformiad	9
Ansawdd archwilio	11
Rhagor o wybodaeth	12

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru a staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon neu ei defnyddio mewn unrhyw ffordd arall gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu anfonwch neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cyflwyniad

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Mae'n dda gennyf rannu fy Nghrynodeb Archwilio Blynyddol ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (y Cyngor). Mae'n crynhoi prif ganfyddiadau fy ngwaith archwilio yn 2025 a wnaed i gyflawni fy nghyfrifoldebau dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Darperais farn pa un a oedd y cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol ac yn rhoi darlun cywir a theg, ym mhob agwedd berthnasol.

Mae fy nhîm archwilio hefyd wedi asesu a yw'r Cyngor wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran sut y mae'n defnyddio adnoddau, ac wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Wrth wneud hynny, mae fy nhîm archwilio wedi adolygu trefniadau craffu'r Cyngor. Fel a nodwyd yn fy nghynllun archwilio, fe gynhaliwyd yr adolygiadau hyn yn unol â safonau Sefydliad Rhyngwladol y Sefydliadau Archwilio Goruchaf (INTOSAI).

Caiff y canfyddiadau archwilio manwl ar gyfer pob un o'm hadolygiadau eu nodi yn y priod adroddiadau y mae fy nhîm archwilio wedi'u cyflwyno trwy gydol y flwyddyn. Mae'r adroddiadau archwilio perfformiad ar gael ar wefan Archwilio Cymru ac mae dolenni pellach ar gael yn y crynodeb.

Dylid rhannu'r Crynodeb Archwilio Blynyddol gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Byddaf innau wedyn yn trefnu bod crynodeb ar gael i'r cyhoedd ar wefan Archwilio Cymru.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion y Cyngor am eu help a'u cydweithrediad trwy gydol fy archwiliad.

Cipolwg ar eich archwiliad

Cefais y cyfrifon drafft ar 29 Medi 2025, a oedd ar ôl terfyn amser Llywodraeth Cymru, sef 30 Mehefin 2025. Er fy mod o'r farn bod y cyfrifon drafft yn foddhaol i raddau helaeth, roedd lefel uchel o gywiro'n ofynnol.

Cyhoeddais farn ddiamod ar gyfrifon 2024-25, gan wneud hynny ar ôl terfyn amser Llywodraeth Cymru, sef 31 Hydref 2025. Roedd pum camddatganiad nas cywirwyd yn y cyfrifon. Nid oedd unrhyw faterion arwyddocaol eraill i'w nodi.

Canfu fy ngwaith archwilio perfformiad mai cyfyngedig yw effaith swyddogaeth graffu'r Cyngor, sy'n codi cwestiynau ynghylch ei gwerth am arian. Canfûm hefyd wendidau mewn trefniadau comisiynu sy'n creu risg nad yw'r Cyngor yn sicrhau gwerth am arian. Canfu fy adolygiad dilynol o reoli gwastraff fod y Cyngor wedi gwneud cynnydd o ran ymdrin â'm hargymhellion blaenorol, er bod risgiau sylweddol o hyd i weithredu ei strategaeth wastraff.

Fe gyflwynodd fy nhîm archwilio nifer o argymhellion i'r Cyngor a oedd wedi'u bwriadu i wella trefniadau craffu a chomisiynu. Yn y ddau adolygiad, fe gyflwynais argymhellion ynghylch gwerthuso effeithiolrwydd ac effaith trefniadau.

Mae fy nhîm archwilio wedi cwblhau’r gwaith archwilio a nodwyd yn fy Nghynllun Archwilio 2025 i raddau helaeth, heblaw am ddau grant yr wyf yn disgwyl eu hardystio’n fuan. Hefyd, bydd fy nhîm archwilio’n gwneud rhai argymhellion archwilio ariannol ar gyfer gwella ynghylch fy ngwaith yn 2024-25, a fydd yn cael eu cyflwyno i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio’r Cyngor.

Canfyddiadau’r archwiliad o’r cyfrifon

Mae paratoi cyfrifon blynyddol yn rhan hanfodol o ddangos stiwardiaeth ar arian cyhoeddus. Mae’r cyfrifon yn dangos perfformiad ariannol y sefydliad ac yn nodi ei asedau/cronfeydd wrth gefn net, cyfanswm ei incwm a gwariant cynhwysfawr, a’i lifoedd arian parod. Mae fy archwiliad blynyddol o’r cyfrifon hynny’n darparu barn pa un a gafodd y cyfrifon eu paratoi’n briodol ac a ydynt yn rhoi darlun cywir a theg, ym hob agwedd berthnasol.

Caiff fy nghyfrifoldebau o ran archwilio’r cyfrifon eu disgrifio yn fy nghyhoeddiadau Datganiad o Gyfrifoldebau, sydd ar gael ar wefan Archwilio Cymru.

Cyflwynwyd y cyfrifon drafft i’w harchwilio ar 29 Medi 2025. Roedd hyn ar ôl y terfyn amser a bennwyd gan Lywodraeth Cymru, sef 30 Mehefin. Er bod ansawdd y cyfrifon drafft yn foddhaol i raddau helaeth, roedd gofyn gwneud nifer sylweddol o gywiriadau yn ystod gwaith archwilio.

Fy marn archwilio

Rhaid i mi adrodd ar faterion sy’n codi o’m gwaith wrth y rhai sy’n gyfrifol am lywodraethu, sef Aelodau’r Cyngor, er mwyn iddynt eu hystyried cyn fy mod yn cyhoeddi fy marn archwilio ar y cyfrifon.

Adroddais ar y materion hyn yn fy Adroddiad ar yr Archwiliad o’r Cyfrifon, a gyflwynwyd i’r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 30 Mawrth 2026, ac yna i Aelodau’r Cyngor ar 7 Ebrill 2026. Ardystiais y cyfrifon ar 8 Ebrill 2026, gyda barnau diamod (h.y. cadarnhaol).

Cywirdeb paratoi

Fe wnaed nifer o newidiadau i’r cyfrifon drafft a gododd o’m gwaith archwilio, a gafodd eu cynnwys gennyf yn fy adroddiad.

Roedd pum camddatganiad nas cywirwyd.

Nid oedd unrhyw faterion arwyddocaol eraill i’w nodi.

Byddaf yn cyflwyno rhai argymhellion ar gyfer gwella, a fydd yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Bydd cynnydd yn erbyn fy argymhellion yn cael ei fonitro yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf.

Cafodd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif y Cyngor eu paratoi yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn gyson â'r datganiadau ariannol ac â'm gwybodaeth innau am y Cyngor.

Deuthum i'r casgliad bod cyfrifon y Cyngor wedi'u paratoi'n briodol a'u bod yn berthnasol gywir ac fe gyhoeddais farn archwilio ddiamod arnynt.

Cwblhau'r archwiliad

Cyhoeddais y dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o'r cyfrifon ar gyfer 2024-25 wedi'i gwblhau.

Gwaith arall ar y cyfrifon sy'n dal i fynd rhagddo

Yn ogystal â'm cyfrifoldebau am archwilio cyfrifon y Cyngor, ar gyfer 2024-25, mae gennyf hefyd gyfrifoldeb am ardystio chwech o hawliadau am grantiau a ffurflenni grantiau. Mae pedwar o'r grantiau wedi cael eu hardystio â barnau diamod. Dylai'r archwiliadau o'r ddau hawliad arall gael eu cwblhau'n fuan.

Nid yw'r gwaith hyd yma wedi adnabod unrhyw faterion arwyddocaol. Byddaf yn adrodd ar rai argymhellion ar gyfer gwella mewn perthynas â chyfrifon blynyddol y Cyngor, y bydd fy nhîm yn eu cyflwyno i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor.

Canfyddiadau archwilio perfformiad

Trefniadau comisiynu

Fe wnaeth fy nhîm ystyried sut y mae trefniadau'r Cyngor ar gyfer comisiynu'n cymhwyso ystyriaethau gwerth am arian a'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

Canfûm fod gwendidau yn nhrefniadau comisiynu'r Cyngor a allai greu risg i'w allu i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio ei adnoddau.

Fe wneuthum dri argymhelliad a oedd yn canolbwyntio ar:

- sefydlu trefniadau comisiynu cyson;
- cyflwyno trefniadau cydymffurfio; a
- gwerthuso effeithiolrwydd y trefniadau hynny.

Trefniadau craffu

Fe wnaeth fy nhîm ystyried sut y mae trefniadau'r Cyngor yn ategu ei swyddogaeth graffu.

Canfûm mai cyfyngedig yw effaith Craffu yn y Cyngor, sy'n codi cwestiynau ynglŷn â'i werth am arian.

Fe wneuthum bum argymhelliad a oedd yn canolbwyntio ar:

- rolau a chyfrifoldebau;
- cymorth a hyfforddiant;
- cynllunio gwaith;
- ymgysylltu â'r cyhoedd; a
- gwerthuso effaith.

Adolygiad dilynol o reoli gwastraff

Fe wnaeth fy nhîm fwrw golwg ar gynnydd y Cyngor o ran ymdrin â'r argymhellion a wnaed gennyf yn fy adroddiad ar reoli gwastraff yn 2023.

Canfûm fod y Cyngor wedi gwneud cynnydd o ran ymdrin â’r argymhellion trwy ddatblygu strategaeth wastraff wedi’i chostio’n llawn. Fodd bynnag, ceir risgiau sylweddol i’w gweithredu, ac nid yw’r Cyngor yn disgwyl y bydd yn cyrraedd targedau ailgylchu statudol Llywodraeth Cymru tan 2030, gan wynebu’r risg o gael cosbau ariannol.

Ni wneuthum unrhyw argymhellion newydd.

Gwaith archwilio perfformiad sy’n dal i fynd rhagddo

Ar adeg llunio’r adroddiad, mae’r adolygiadau canlynol o Gynllun Archwilio 2025 yn dal i fynd rhagddynt yn y Cyngor:

- Addasiadau tai
- Archwilio mewnol
- Adolygiad thematig – recriwtio a chadw

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynu a goruchwylio'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2024.

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Platfform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y broblem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Rhagor o wybodaeth

Mae gan Archwilio Cymru amrywiaeth o wybodaeth arall i roi cymorth i graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, ac i barhau i wella'r gwasanaethau a ddarperir i bobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwelediadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.